

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pe pošli prejemani:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnistvu prejemani:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 64.

V Ljubljani, v petek, 20. marca 1903.

Letnik XXXI.

Državni zbor.

Dunaj, 18. sušca.

Zavarovanje za starost.

Minolo leto je vlada zbornici predložila načrt zakona, po katerem naj bi se v Avstriji uredilo starostno zavarovanje zasebnih uradnikov. Tedaj sem že obširneje poročal o vladnem načrtu, ki določa, da v pokojninski zaklad plačujejo delodajalci in delojemalci, torej gospodarji in uslužbenci, ki imajo vsaj 600 kron letnega zaslužka. Soc.-politični odsek se je lansko pomlad obširno bavil s tem vprašanjem socialno-političnim vprašanjem. Toda v odseku so bila trojna mnenja, katera so posamezni člani naglašali z vsoto odločnosti. Dobra tretjina članov je namreč namreč prične z zavarovanjem zasebnih uradnikov. To bodi prvi korak na obsežnem polju državnega zavarovanja. Le glede prispevkov so bila različna mnenja.

Druga skupina zastopa stališče, in to so v prvi vrsti socialni demokratje in nekateri zastopniki pete kurije, da ne kaže iz socialnih slojev iztrgati le eno skupino, zasebne uradnike, marveč da je nujno potrebno starostno zavarovanje vseh nižjih slojev, delavcev in poslov.

Tretja skupina pa se sploh ne navdušuje za državno starostno zavarovanje. To svoje stališče zagovarjajo z raznimi izgovori. Tako naglašajo, da so zasebni uradniki večinoma že zavarovani. Starostno zavarovanje delavcev in poslov pa bi bilo sploh le tedaj mogoče, ko bi država vsako leto v pokojninski zaklad prispevala nekaj milijonov. Ker pa je z ozirom na slabe finančne razmere popolnoma izključeno, da bi že sedaj vlada hotela in mogla v ta namen prispevati večje redne svote, zato bi bilo za nižje sloje starostno zavarovanje predrago, ako ne popolnoma nemogoče.

Vladni zastopnik je že tekom razprave izjavil, da vlada vsaj sedaj ne more obljubiti državnega prispevka.

Načelna nasprotja v odseku so bila torej tako velika, da izprva nihče ni hotel prevzeti poročila. Konečno so preprosil češkega poslanca dr. Fořta, da je prevzel poročilo, toda s pogojem, da predloži svoje poročilo v jeseni. Ker pa se je mej tem soc.-pol. odsek bavil z nedeljskim počitkom, je dr. Fořt šele včeraj odseku

predložil svoje poročilo. Ker od odseka ni imel določenega navodila, ali naj se zavarovanje razteza sploh na vse nižje in srednje sloje prebivalstva ali samo na zasebne uradnike, zato se je omejil na vladni načrt, ki je prvi korak v soc.-političnem oziru. Na tisoče prošelj so zasebni uradniki poslali državnemu zboru. Vsi pozdravljajo v bistvu vladni načrt, dasi ne soglašajo z določbami glede prispevkov. Pa tudi nasprotniki ne pobijajo ideje, marveč izražajo le pomisleke glede prispevkov. Uslužbenci žele večje breme zvrčiti na gospodarje, ti pa na uslužbence. V tem oziru je treba najti pravo srednjo pot.

Dr. Fořt predlaga, naj se upelje starostno zavarovanje zasebnih uradnikov in „nekaterih javnih uslužbencev.“ Kdor izmed teh dopolni 20. leto in ima najmanj 900 kron letne plače, mora se zavarovati za starost in onemoglost, kakor tudi za svojo ženo in otroke. Zavarovanje za brezposelnost je izključeno iz tega zakona. Pokojnina za slučaj onemoglosti naj bi po desetletnem zavarovanju znašala 40% letne plače, vsako leto do 35. upravnega leta 1% več. Zavarovanja, oziroma vplačila trajajo 35 let. Kdor bi se torej zavaroval z 20. letom, bi z dovršenim 55. letom imel pravico do pokojnine, ki bi znašala 65% njegove plače. Ako bi s 55. letom ne hotel stopiti v pokoj, pomnožila bi se mu pokojnina vsako leto za 7%, torej bi v petih letih, to je s 60. letom starosti imel svoji plači enako pokojnino.

Premija ali letni prispevek naj bi znašal 13% letne plače. Dve tretjini ali polovico naj bi plačeval delodajalec ali gospodar, eno tretjino ali polovico pa delodajalec ali uslužbenec.

V pokojninski zaklad naj bi se stekale tudi službene takse. Te takse, ki bi znašale 33,5% od zvišane plače, naj bi plačevali uslužbenci.

Vlada v svojem načrtu priporoča osrednjo zavarovalnico na Dunaju za vse dežele, poročevalec dr. Fořt pa zahteva tudi nekatere krajevne zavarovalnice kot podružnice osrednjega zavoda.

Na splošno željo je dr. Fořt dal tiskati svoje poročilo. Ko bo tiskano, nadaljuje odsek svojo razpravo o tem vprašanju.

Preložitve državne ceste.

Poslanca dr. Šusteršič in dr. Žitnik sta danes vložila na prevzvišenega g. ministrskega predsednika kot voditelja

ministrstva za notranje posle naslednjo interpelacijo glede preložitve reške državne ceste od Prestranka do Sela:

Že več let žele in prosijo prizadeti krogi prebivalstva, da se del reške državne ceste od postaje pri Prestranku do Sela preloži skozi vasi Koče in Slavina.

Potrebo te preložitve so merodajni krogi že pred leti priznali. Ta del državne ceste je velike važnosti za tamošnjo okolico; cesta od Prestranka do Sela pa je deloma napeta do 11°. Vsled tega je promet jako težaven in so se pripetile tudi že mnoge nesreče, ki se utegnejo še pomnožiti, odkar je na tej cesti živahnější promet z avtomobili.

Pa tudi z vojaškega stališča je ta preložitev potrebna, z ozirom na vsakoletne vojaške vaje v teh krajih.

Vsi koraki v tem oziru so bili doslej brezuspešni, ker se na merodajnem mestu sklicujejo na pomanjkanje denarnih sredstev.

Z ozirom na to, da je ta preložitev nujno potrebna, da je finančna uprava dobila nove dohodke od davka na vozne listke, od konverzije državne rente, od sladornih premij i. t. d., z ozirom na to, da more državna uprava uvideti potrebo te ceste preložitve in da troški relativno ne bodo tako visoki, dovoljujejo si podpisani nujno vprašanje: Ali hoče gospod minister potrebno ukreniti, da se označena preložitev ceste še to leto izvrši?

Podržavljenje železnice.

V poslanskih krogih je vedno večje zanimanje za podržavljenje večjih železnic, ki so last raznih delničarskih družb. Ta ideja je jako zdrava, ker le potem bi mogla država pravilno in po razmerah uravnati tarife. Železniški minister g. vitez Wittek misli v prvi vrsti na podržavljenje avstro-ogrške državne železnice. V tem oziru se že vrše posvetovanja in pogajanja. Severo-zapadno železnico namerava vlada podržaviti, ko upravno sodišče razsodi, ali je sedanja delničarska družba dolžna napraviti drugi tir.

V tretji vrsti je severna železnica, katere podržavljenje je zrelo 1. pros. 1904. Železniški minister pa hoče počakati s tem podržavljenjem do leta 1906, da bo mogoče za določitev povprečnih letnih dohodkov vrčunati dve posebno neugodni leti in tako znižati odkupnino. Poljski klub pa s tem ni zadovoljen in je v pododseku dosegel sklep, da se mora severna železnica že z novim

letom podržaviti. Vlada se tej zahtevi noče udati in včeraj se je za govorilo, da odstopi minister Wittek. Nam se tudi zdi, da prisiljena stvar ni dobra, ker borza bi to naglico gotovo izrabila in država bi morala darovati nekaj milijonov delničarjem severne železnice. Podržavljenje te železnice je potrebno, a do novega leta fizično skoraj nemogoče. Bržčas se bodo Poljaki pomirili, ako jim vlada zagotovi, da se podržavljenje izvrši do leta 1906.

Glede severozapadne železnice imajo pa češki Nemci svoje narodne pomisleke, češ, da bi češki uradniki pri železnici preplavili nemške kraje na Češkem. Torej povsod narodno kopito!

Avstro-ogrška nagodba.

Zbornica nadaljuje razpravo o nagodbi. Prazne so klopi, prazni galeriji. Zanimanja ni nobenega, ker je vsak govornik prepričan, da meče bob ob steno ali pa zveni po todi. Nagodba sta avstrijska in ogrska vlada podpisali, vsaka bistvena prememba je izključena, parlament more nagodbo le odkloniti ali odobriti, kakršna je. In da ni najboljša, to je včeraj priznal celo dr. Bärenreither, zmeren politik, ki pa dobro pozna podrobnosti tega zapletenega vprašanja.

Danes so govorili: Dr. Fiedler, dr. Chiari, dr. Ellenbogen, ministerski predsednik dr. pl. Körber in dr. Kolischner. Vsebinsko ministrovega govora morem kratko povedati z dvema stavkoma: Nova nagodba je boljše, nego nobena. Kdor pa more doseči boljše nagodbo, temu radi prepustimo svoja mesta.

Res je to, toda ravno tako je tudi res, da morata sedanja vlada in parlament plačevati Ogrom danj za popustljivost in povrnost prejšnjih vlad in parlamentov od leta 1867. To leto je Avstrija storila prvi korak navzdol, in od tedaj drsi voz v jarek.

* * *

Dunaj, 19. marca.

Danes je zbornica nadaljevala razpravo o avstro-ogrski nagodbi. Zanimanja je vedno manj, ker je tvarina večinoma že premladena in ker tudi najboljši govorniki ne bodo pregovorili vlade, da bi podpisano nagodbo premenila. Vse, kar more odsek doseči, so morda nekatere premembe postavk v avtonomnem carinskem tarifu.

Danes so govorili: Vsenemec Schreier, ki je priporočal ožjo carinsko zvezo z Nemčijo. Za njim je gorenje-avstrijski po-

LISTEK.

P. Hartman in oratorij „Sv. Frančišek“.

(Dalje.)

P. Hartman

je rojen 21. decembra 1863 v Salurn na Tirolskem. Njegov oče, Evgen von an der Lan-Hochbrunn, je potomec onega plemenitega rodu, ki je s tem imenom do današnjega dne ohranil neomajano zvestobo avstrijskemu cesarju in državi in je še dandanes v Avstriji v visokih čisljih. Rodbina „An der Lan“ je prejela l. 1547 radi posebnih zaslug za deželo in državo poseben rodbinski grb in cesar Leopold I. ji je podelil l. 1694 dedno plemstvo. An der Lan-i so se tudi odlikovali v bojih za prostost domovine, tako Jožef, ki je služil pod Andr. Hoferjem za poveljnika finančne straže v Tridentu; istotako Vincencij, ki je v isti nevarni dobi vodil okrajno glavarstvo v Imst-u.

Evgen je imel za ženo Ano Huebsch, ki je bila rojena v Milanu; povila mu je štiri otroke. Najstarejši (Anton) je c. kr. poštni kontrolor in vodja ekonomata v Inomostu; drugi je naš umetnik P. Hartman; tretji P. Rajnerij, je frančiškanski duhovnik in gimnazijski profesor v Hall-u blizu Inomosta; ena sestra je trgovčeva soproga v Bolzan-u. Dva bližnja sorodnika sta na Dunaju v ministerstvih v visokih službah.

Stariši Hartmanovi so bili glasbeno zelo nadarjeni, oče

je mojstersko sviral flavto. Sploh se je v tej družini zelo gojila glasba. P. Hartman je prejel pri sv. krstu ime Pavel in ostal do šestega leta v hiši svojih dobrih starišev. Njegova pobožna mati ga je lepo vzgojevala, njej je stal na strani bolj resnobni oče. Otrok je lepo vsepeval in harmonično so se razvile v njem one čednosti in zmožnosti, katere sedaj svet občuduje na njem. V nežni mladosti že je Pavel obiskaval glasbeno šolo v Bolzan-u; njegovi učitelji so bili Bernard Musch, Ivan Zipperle in Karol Deluggi, ki ga je učil sviranja na glasoviru in goslih. Posebno je pa vplival na mladega Pavla profesor Jožef Anzoletti.

Dne 25. avgusta 1879 se je Pavlu spolnila dolgoletna želja, vstopil je namreč v frančiškanski red, ter pričel noviciat v solnograškem samostanu; dali so mu ime Hartman. Vodnik novincev je bil svetovnoznani P. Peter Singer, iznajditelj „pansimfonika“; le-ta je Hartmana učil orgelj in kompozicije. V Solnogradu je imel Hartman priliko zgledovati se nad svojimi predstojniki, ki so mu dajali najlepši zgled pobožnosti in ukaželnosti. On sam pripoznava, da je ta zgled mogočno vplival nanj in da je v redovnem življenju našel svoj ideal in popolno srečo. Mladi klerik se je po dokončanem noviciatu šolal v Schwaz-u, Bolzan-u, Hall-u, Kaltern in Inomostu ter 30. maja 1886 prejel v Briksen-u mašniško posvečenje. Njegova prva štacija je bila Lienz v Pusterški dolini, ondaj je bil tri leta organist in učitelj petja v tamošnjih ljudskih šolah. Bil je jako priljubljen in pri odhodu mu je občinski svet po mestnem županu izrekel popolno priznanje in zahvalo za njegovo trudoljubivo delovanje.

Prišel je na bavarsko mejo v Reute v enako službo.

Tu je imel dovolj časa, da je še natančneje proučeval nauk o kompoziciji in dirigovanju. Na svojih službenih potovanjih se je seznanil z odličnimi glasbeniki. Imenujem profesorja Jožefa Pembaur, ravnatelja konservatorija v Inomostu, ki je dajal P. Hartmanu temeljita navodila v kompoziciji in instrumentaciji. Posebno tesno prijateljstvo pa je sklenil s profesorjem Karolom Homeyer v Lipskem, slavnim učiteljem orgljanja na tamošnjem konservatoriju; le-ta je najbolj vplival na daljno glasbeno izobraževanje P. Hartmana.

L. 1893 je bil P. Hartman premeščen v Jeruzalem in je deloval v cerkvi „S. Salvator“ in pozneje v cerkvi božjega groba kot organist in vodja petja. Življenje v sveti deželi je zelo ugajalo umetniku. Kako nebi? Bivati na onem mestu, kjer se je vršilo delo našega odrešenja, obiskavati one kraje, po katerih je hodil božji Izveličar in jih posvetil s svojimi stopinjami, s svojo krivijo: to gotovo prevzame vsako pobožno, sprejemljivo srce in tako nežno, mehko srce je imel Hartman. Zajemal je tedaj iz bogatih virov milosti, navdušil se za Boga, katerega hoče proslavljati s sveto glasbo. Nastala je marsikatera skladba, ki je kazala to navdušenje.

P. Hartman je ostal dve leti v sveti deželi in si pridobil slavno ime. Evropejski romarji so ga obiskovali in slušali njegovo krasno sviranje na orgljah; med njimi Don Carlos, vojvoda madridski, s svojo soprogo in infantinjo Elviro, ki so bili tako očarani, da so mu izrekli soglasno priznanje in zahvalo ter mu podarili svoje slike.

(Dalje prih.)

slanec P l a s s grajal določbe glede pradiše kuge.

Poslanec P o v š e je v daljšem govoru mejo živabnim odobravanjem naševal in dokazoval osobito one hibe in nedostatke v nagodbi, s katerimi zastopniki poljedelstva nikakor ne morejo biti zadovoljni. Pač je zvišana carina za vnanje žito, a to ni zaslugi avstrijske, marveč ogrske vlade. Na drugi strani pa za uvoz lanu, mleka, kož in lesa ni določena nobena carina, dočim sosodne države skrbno varujejo svoje poljedelstvo.

Velika nevarnost preti avstrijskemu poljedelstvu, oziroma živinoreji od Nemčije, ki je določila neverjetno visoko carino za uvoz avstrijske živine. Pa tudi Srbija s svojo živino pritiska na cene avstrijske živine. Naloga je torej zastopnikov v nagodbenem in carinskem odseku, da odločno zagovarjajo poljedelske koristi. Govorniku, ki je razpravljal strogo gospodarska vprašanja, so mnogi čestitali. Govor objavimo po zapisniku.

Za Povšetom govore danes še Stein, dr. Pfaffinger in Kaftan. Izmed južnih slovanskih poslancev je še več oglašanih, a na vrsto pride le Biankini, ker hočejo jutri končati prvo branje.

Vojni minister Pitreich in dvo-boj v armadi.

Razni dunajski listi objavljajo „strogo tajni u k a z“ vojnega ministra fml. Pitreicha, čegar vsebina je taka, da bo v obilni meri vznemirila vse one kroge, ki niso zagovorniki dvobojne razvade v armadi. Vojni minister namreč v tem ukazu pojasnjuje, da sme o častnih aferah razsojati edino le vojaški častni sod in da torej nikakor ni umestno, da bi o tej zadevi razsojala druga, društvena razsodišča. Aktivni častnik, ki bi bil član „splošne protidvojne lige“, je v direktnem nasprotju s stanovskimi dolžnostmi, vsled česar ne more biti član imenovanega društva. Ob enem pa ukaz določa, da morajo iz društva izstopiti tudi neaktivni častniki. — Novi vojni minister, ki so ga mnogi pozdravili ob nastopu kot moža, ki bo odstranil iz armade zastarele nazore ter upošteval zahteve svobodoljubnosti in humanitete, noče, kakor je razvidno iz ukaza, nič vedeti o odpravi dvoboja v armadi in ga nekako naravnost zagovarja. Sedaj bodo prisiljeni vsi rezervni častniki in vpokojeni vojaki — in teh ni malo — da izstopijo iz protidvojne lige. Kdor pripada armadi, ne sme reči, da priznava v kazenskem zakonu in častniškem reglementu označeno protizakonitost kot tako, on ne sme reči, da je vnet za boljšo obrambo časti, ter izjaviti z nadvojvodo Karlom, ki je dejal: „Dvoboj smatram za preostanek iz one surove dobe, v kateri je bilo dovoljeno, da si je vsakdo s silo priboril pravico, in ki so v direktnem nasprotju s vsakim redom.“ — Opravičeno vsklika današnja „Reichspost“, da je vojni minister „v vsej ravnodušnosti konfisciral svobodo združenja, slobodno moško prepričanje, državni zakon — da o božjem zakonu niti ne govorimo —, vse odstranil in vrge v peč. Slabeje bi ne bil mogel pričeti svojega delovanja. Sedaj, ko misli, da je vojni zakon v Avstriji pod streho, si upa šele s pravimi nazori na dan. Toda prišel je še prezigodaj, kajti dobilo se bo še dovolj prilike, da se dokaže vojnemu ministru, kako nespametno je, če hoče posnemati stopinje Krieghammerjeve. Protidvojne gibanja ne bo spravil s sveta. — In res se že javlja, da je centrum storil vse potrebne korake za odločno interpelacijo v državnem zboru. Glavni obračun bo pa v delegaciji.

Krošnjarski zakon v gosposki zbornici.

Gospodarska komisija gosposke zbornice je včeraj v tretjem branju soglasno odobrila poročilo barona Bergerja o krošnjarskem zakonu. V nasprotju z v zbornici sprejetim načrtom ima načrt gosposke zbornice mnogo prememb v korist krošnjarstvu. Med drugim je premenjena določba: „Dovoljenje za krošnjarstvo se sme dati le osebam...“ in se sedaj izrecno določa, da sme vsak zahtevati dovoljenje in se zahtevi ne sme odreči, kdor je izpolnil potrebne pogoje. — Pomnoženo je dalje število krajev, kjer imajo krošnjari posebne pravice, posebno na Češkem, Moravskem in v Šleziji. Načrt komisije vsebuje še mnoge druge določbe v prilog krošnjarstvu, obenem pa tudi znatno poostrenejše kazni; sploh je komisija vodilo načelo, da se mora ustreči eksistenčnim potrebam krošnjarjev. — Poročilo pride na vrsto v zbornici v prihodnji seji, ki se vrši še pred velikonočjo. Zakon bo moral potem še enkrat v poslanško zbornico.

Sloga opozicijonalnih strank.

Danes, dne 20. marca, se snide osrednji odbor stranke prava in odborniki čiste stranke prava, da odobre sporazum med obema strankama, kakor je bilo o tem sklenjeno v zadnji seji dne 17. febr. po odbornikih obeh strank. Odobrile se bodo danes

te-le točke: 1. Hrvatska stranka prava in čista stranka prava se organizujeta zajedniški? 2. Skupni odbor proizvajata te organizacije. 3. Organa te zedinjene stranke imata biti v Zagrebu časopisa »Obzorje« in »Hrvatsko Pravo«. 4. V to svrhu se stopita oba lista »Hrvatska« in »Hrvatsko Pravo« v eno glasilo. Te štiri točke so zase nerazdeljiva celina. Ni dvoma, da bodo odborniki obeh strank te točke odobrili ter tako pospešili popolno zedinjenje vseh opozicijonalnih strank samo v eno. Predsednik osrednjega odbora ostane še vedno za to zedinjenje najzaslužnejši član dr. Sándor pl. Breszttyenszky.

Stališče Rusinov napram ostalim Slovanom.

Senzačno vest prijavlja v eni zadnjih števil znanu poljsko glasilo „Dziennik Polski“. Ta list namreč poroča, da so na rusinskem shodu v Podhajcih izjavili delegati mladoruskega narodnega odbora, da se Rusini v bodoče ne bodo vezali več z nobeno slovansko stranko v Avstriji, ker so se prepričali, da jim ni povzročil nihče več krivice in škode kakor ravno Slovani. Govorniki so med drugim opozarjali na ugodne razmere, ki so vladale v Galiciji za dobe nemškega uradništva. Imenovani delegati so pozivljali kmete, naj takoj pričnejo z bojkotom poljskega jezika v vaških šolah vzhodne Galicije. — Vest v tej obliki se nam zdi vsaj silno neverjetna.

Italijansko-francoska zveza.

Povodom razprave o zunanji politiki je francoski minister za zunanje zadeve Delcasse obširno govoril o francosko-ruski zvezi ter francosko - italijanskem prijateljstvu, kar so italijanski vladni krogi pozdravili z veliko radostjo. Posebno jih veseli, da Delcasse sedaj ni več govoril le o sporazumljenju med Italijo in Francijo glede ravnotežja v Sredozemskem morju, marveč o neki splošni pogodbi med obema državama za obestranske interese. Iz tega se sklepa v diplomatiških krogih, da je moralo priti med obema vladama že do tajne pogodbe ali morda celo do prave alianse. V tem mnenju jih potrjuje te dni izšla oficialna izjava italijanske vlade, ki pravi med drugim: „Dobre ideje so donesle dobra dejanja in zopet obnovile prijateljstvo med obema narodoma, ki sta danes še samo prijatelja, nekega dne pa morata postati tudi zaveznika, kakor v letih 1855 in 1859.“ Z uresničanjem te alianse bi trozveza za Italijo ne imela več nobenega praktičnega pomena, in morda je ravno temu dejstvu pripisovati okolnost, da se je znatno ohladilo sicer že sedaj le bolj navidezno prijateljstvo Italije do naše države in je zopet v vsi silo jela delovati iredenta v Italiji. No, v Avstriji po takem zavezniku ne bo nihče žaloval.

Iz brzojavk.

Parlamentarno stražo obetajo avstrijski poslanski zbornici. Dr. Koerber je zborniškem predsedstvu že obljubil potrebni kredit. Straža bo oborožena z meči in dobi zakonite pravice uradnih oseb. Predsedstvu se je naročilo, naj izdela natančna navodila. — Češki radikalni naznaga. Pri državnozberski dopolnilni volitvi v praškem starem mestu je bil z večino 312 glasov izvoljen radikalec dr. Baxa. Protikandidat je bil Mladoček Novak. — Staročeški strankarski shod se vrši baje v kratkem v Pragi. Razgovor bo neki o novem vodstvu. Sodi se, da bo voditeljem odbran dr. Srb. — Iz podbi-jana deželnozborskega volitev. Proti izvolitvi agrarca Kubra v češki deželni zbor je vložil protikandidat radikalec Sobotka vgovor. „Bohemia“ javlja, da bo bržkone Kubrova izvolitev razveljavljena. — Nemiri v Bretagni. Povodom zatvarjanja kongregacijskih šol so se pojavili večji nemiri. Combes je uvel proti uradnikom strogo preiskavo, a ni zasledil nič napakega. Vkljub temu namerava sedaj opustiti ali premestiti vse uradnike, ki niso čisto republikanskega mišljenja. — Nemška cesarska dvojica pride v Rim, kakor je sedaj definitivno določeno, 2. maja in odpotuje čez štiri dni. — Ruski mornariški minister Tyrtow je umrl za kapjo. — Panamsko kanalsko pogodbo je odobril senat v Washingtonu s 73 proti 5 glasovom. — Položaj v Maroku. Iz Tangerja javljajo, da vstaja znatno napreduje ter da je sultanovo stališče vedno nevarnejše. Pretendent namerava novo ofenzivo. — Vstaja v Urugvaj. 8000 vstahev v okolici Montevideo se je združilo v boj proti vladi. Železnica je deloma že porušena. V sredo se je zunaj mesta že vnel boj z vladnimi četami. Vspeh še ni znan. Vlada je proglasila obsedno stanje. — Revolucio-narno gibanje v Rusiji. Ruska policija je zasledila, da v industrijskih krajih nastopajo zunanji anarhisti. Več oseb so že prijeli. Pravijo, da je sedež temu gibanju v Galiciji. — Češki radikali in liberalci. Ob zadnji izvolitvi dr. Baxovi se je pokazalo, kako ostro nasprotje

vlada že med mladočeškimi liberalci in med antisemitskimi radikali, katere vodi dr. Baxa. Na predvečer volitve je sklical Mladoček dr. Podlipny volivni shod. Prišlo je na shod mnogo pristahev Baxovih, kateri so Podlipnemu shod razbili. Do polnoči so razsajali, in ko je Podlipny videl, da nikamor ne more, je shod zaključil. — Mej voj-jastvom v Južni Afriki vlada velika nejevolja radi brezbriznosti londonske vojne uprave. Častniki in vojaki, deloma tudi z rodbinami, morajo še sedaj bivati v šotorih. Častniki se tudi pritožujejo nad izredno mladimi novinci, ki še niso odrasli deški dobi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. marca.

»Slovanska zveza« državnih poslancev, ki je sv. očetu Leonu XIII. čestitala ob 25letnici njegovega vladanja, je včeraj dobila naslednjo brzojavko: »Sv. oče je z veseljem sprejel čestitke in izraze udanosti »Slovanske zveze« ter vsem članom podeli apostolski blagoslov«. Kardinal Rampolla.

Resolucije s shoda »Slovenskega društva« v Mariboru. I. Dne 15. marca 1903. v Mariboru zbrani zborovalci na običnem zboru »Slovenskega društva« izjavljajo zaupanje navzočima državnima poslancema z naročilom, naj delujeta na to, da se zastopniki slovenskega naroda in vseh Jugoslovancev postavijo v odločno opozicijo proti sedanji vladi, da se poslužujejo sami in v zvezi z drugimi slovanskimi poslanci po možnosti vseh opozicijskih sredstev; osobito pa želijo, da se ob vsaki priliki najodločneje pojasnjuje krivice, ki se nam gode od uprave in pravosodja ter posebej še krivice štajerske deželne vlade. — II. Pri običnem zboru »Slovenskega društva« dne 15. marca 1903. v Mariboru zbrani Slovenci pričakujejo, da bode slavna vlada takoj začela z vsemi potrebnimi pripravami za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani in da čimprej ustanovi ta za razvoj jugoslovanskih narodov in Avstrije nujno potrebni učni zavod. Od slovanskih poslancev pa pričakujemo, da bodo vlado pri vsaki priložnosti opozarjali na nujno potrebo tega zavoda in da se vedno potezajo z vsemi močmi za ustanovitev tega vseučilišča. — III. Danes zbrani zborovalci izrečejo željo, da odbor »Slovenskega društva« skliče v kratkem shod zaupnikov s Spodnje štajerskega v ta namen, da se ustvari enotna organizacija, politična in gospodarska organizacija vseh štajerskih Slovencev.

Obletnica smrti in prenos ostan-kov pokojnega kardinala Jakoba Missia v novo grobnico. Dne 24. t. m. bode minulo leto, kar je goriška škofija zgubila svojega višjega pastirja. Ta dan bodo prenesli na Sveti Gori zemske ostanke pokojnega kardinala v novo grobnico v kapeli sv. Mihaela in bode prevzvišeni knezonadškof imel slovesno zadušnico po pokojnem svojem predniku v svetogorskem svetišču.

Duhovske vesti s štajerskega. Č. g. misijonar Ponikvar je prestavljen iz Algersdorfa pri Gradcu k sv. Jožefu pri Mariboru; č. g. Franc Dobersek pa od sv. Jožeta pri Mariboru v Ljubljano.

Osebnosti. Gosp. dr. Vladimir Sernec je vstopil za koncipijenta v odvetniško pisarno g. dr. Rosina v Mariboru. — Gdč. učiteljica Antonija Besednjak se je preselila iz Boršta na šolo v Kamniah na Vipavskem.

Slovenska zmaga. Pristaši »Štajarčevi« so pričakovali, da pri obč. volitvah dobe v roke občino Zire in da postane župan kak Štajerčev pristaša. Toda pogoreli so. Županom je izvoljen zavedni Slovenec I. Uličnik.

Proti liberalnemu občinskemu gospodarstvu v Gorici. Sedaj gre po Gorici glas, da naj odstopijo vsi obč. svetniki ter se razpišejo splošne nove volitve. Meščanstvo nima v občinski svet nikakega zaupanja več, zato se čuje vedno bolj zahteva, da naj odstopijo vsi. Ali pa se to zgodi?

— Umrl je v Cerknem bivši dolgoletni župan, cerkv. ključar, c. kr. poštar, ud c. k. okr. šol. sveta, načelnik cestn. odbora in posestnik Peter Podobnik, previden s sv. zakramenti, v dobi 69 let. Bil je mož stare korenine, izvanrednih zmožnosti, dobro

znan po celam Tolminskem. — Umrla je pri Sv. Marjeti niže Ptuja Marija Janžekovič, mati č. g. kaplana Vida. Pogreb je bil v ponedeljek 16. t. m. s spremstvom šestih čd. gg. duhovnikov in vdeležbo mnogostevnih vernikov. Doživela je lepo starost 82 let. Naj v miru počiva! — Pri Voglarjih je umrl c. kr. gozdar v pok. g. Stefan Vovk, star 76 let.

— Koncert za družbo sv. Cirila in Metoda. Iz Zagreba. 17. marca. Zadnji koncert za družbo sv. Cirila in Metoda je izpal izvenredno lepo ter prinesel do zdaj čistega dobička 6000 K. Ta svota za Zagreb sicer ni velika, a če se pomisli, da je ta denar žrtvovalo za družbo sv. Cirila in Metoda zagrebško meščanstvo in delavstvo, a ne oni mogočnejši, ki trošijo svoj denar raje za internacionalne stvari in za svoje brezpomembne zabave, potem moramo priznati, da Zagreb vendar le v narodnem duhu napreduje pod vsem velikim pritiskom mažaronskega zistema, onega zistema, ki je zastopan v večini hrvatskega sabora, kateri noče vediti, niti slišati, da se nahajajo Hrvati tudi le zunaj mej Hrvatske in Slavonije. Sicer je pa čisto naravna stvar, da se ta saborska večina ne briga za zunanje Hrvate, ker do zdaj ni imela smisla niti prave volje poskrbeti za blagostanje onega prebivalstva, katero zastopa v hrvatskem saboru. Zadnji koncert je pokazal, kje tiči narodna moč, namreč v meščanstvu in delavstvu, in če je le to organizirano, potem more odbijati napade pokvarjenega zistema. Hrvatska opozicija je slednjič spregledala ter začela marljivo organizirati one stanove, ki so pravi del hrvatskega naroda in na katere se more oslanjati v borbi za pravice. Takozvani višji razredi našega društva stoji žalibog v službi mažaronskih mogotcev, ki zdaj še odločujejo na Hrvatskem; toda če stori hrvatska opozicija svojo dolžnost, se moremo nadjeti, da kmalu odzvojni mažaronstvu po celam Hrvatskem. Bog daj!

— Grob Atile, kralja Hunov najden? Po Mariboru se govori, da je pri sv. Janezu na Dravskem polju neki kmet našel Atilov grob. Na krsti je zapisano »Atila«. Kmet zahteva za to najdbo 20000 kron. Danes se mudi na licu mesta komisija, ki bo dognala, ako je kaj resnice na tej zadevi.

— V Celovcu je umrl bivši poslanec celovske trgovske in obrtne zbornice gospod dr. Viktor vitez Rainer. — Včeraj je umrl v Celovcu svetnik deželne vlade dr. Edvard Hermann.

— Prememba posestva. Od gospoda Evgena Vilharja kupilo je deset kmetov iz Bača graščino Kalec pri Knežaku na Pivki za svoto 104.000 kron. Kupilo se je vednoma z »amerikanskim« denarjem. Kmetje mislijo baje zidati tam hiše, da ondi nastane vas.

— Javni shod ima prihodnjo nedeljo ob 4. uri politično društvo »Edinost« na Proseku.

Ljubljanske novice.

Znamenita proslava. Jutri zvečer ob 8. uri bodo priredili delavci tverke Maks Samassa svojemu tovarišu Viljemu Strelu serenado v proslavo 50 letnice, odkar je g. Strel kot zvonarski pomočnik vstopil v delo pri tverki Samassa. Pri tej priliki nastopijo prvikrat pevci tverke Maks Samassa, da tako tem potom izrazijo tovarišu svoje čestitke. Slavljence je bil rojen l. 1828. v Frankobrodu na Odri. L. 1842. se je šel k svojemu bratu v Kolberg učiti zvonarske obrti. po dovršenem učenju pa je odšel v Stetin, v Hannover, v Augsburg in v Gero ter v Zagreb. Dne 20. marca l. 1853. je stopil kot zvonarski pomočnik v delo k pokojnemu g. Antonu Samassa. Sedaj že služi tretjega gospodarja pri eni in isti tverki in si je pri svojih gospodarjih, kakor tudi pri svojih tovariših pridobil veliko zaupanje. Naj bo jutrišnji dan slavljencu vedno v prijetnem spominu in naj bi še dolgo let zdrav in krepak bival v krogu svojih tovarišev.

25 let blagajnik »Ljudske kuhinje«. Deputacija odbora »Ljudske kuhinje« se je včeraj poklonila g. dr. Jos. Staretu ter mu izročila diplomu v znak zahvale, da že nad 25 let posluje kot društveni blagajnik. Osmina za pokojnim gospodom župnikom Turkom se bo vršila tudi v Ljubljani.

K proizvodnji Hartmanovega oratorija »Sv. Frančišek« v tukajšnji stolnici, se poroča, da se bo pel oratorij 22. in 23. aprila vsakokrat ob 7. uri zvečer. Pevski zbor »Glasbene Matic«, močan 160 pevki in pevcev in godba močna 60 do 70 mož bode ta nastavljen pred glavnim altarcem. Cerkvene klopi bodo numerirane, poleg tega bodo pa postavili v cerkev tudi stole. Cerkev bo električno razsvetljena.

Zadruška gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljubljani vabi na redni združni zbor, ki se vrši v ponedeljek dne 23. marcija 1903 ob treh popoldne v steklenem salonu gostilne »Pri zvezdi«, na Cesarja Josipa trgu št. 12.

Dnevni red: 1. Pozdrav. — 2. Čitanje zapisnikov zadnjih občnih zborov. — III. Poročilo o delovanju združnega starišinstva v letu 1902. — 4. Polaganje letnega računa za leto 1902. — 5. Volitev v združno starišinstvo in sicer v smislu § 19 združnih pravil. — 6. Posamezni predlogi. — 7. Raznosterosti. Ker je za sklepčnost združnega zbora potrebna navzočnost 30 udov, naj se ga častiti člani v kar največjem številu vdeležiti blagovolje, posebno ker se gre za jako važne združne koristi.

Časni večer na čast igralke gđd. Kristine Rückove bo prihodnjo nedeljo v slovenskem gledališču. Igrali bodo »Devico Orleansko«. — V nedeljo popoldne »Sen kresne noči«.

V Ameriko pobegnili. Tukajšnji trgovec Konrad Schumi je pobegnil v Ameriko. Pred 14. dnevi je šel na potovanje, kakor je dejal, na Dunaj in v Budimpešto, da nakupi novega blaga za svojo trgovino. V resnici pa jo je odkuril pred svojimi upniki v Ameriko. Dne 18. t. m. zjutraj je dobil njegov oče krojaški mojster Luka Schumi iz New Yorka telegram, v katerem mu sin naznanja, da je srečno prišel v Ameriko. Posledica tega je bila, da je Luka Schumi, ki je za svojega sina pri raznih upnikih baje dobro stal za 75.000 kron, takoj napovedal konkurz. Konrad Schumi je bil še v preiskavi zaradi lahkomišelnih krize in ga je morda še čakala kazen. Pred kaznijo in pred upniki jo je popihal v Ameriko. Mislil je pa brez dvoma še popred na pobjeg v Ameriko, ker sta se neki on in njegova žena pridno učila angleščine. Tudi njegova žena se odpravljala v Ameriko. Danes je bila trgovina Konrada Schumija v Prešernovih ulicah zaprta.

Skok iz prvega nadstropja. Dne 6. t. m. je prišel v stanovanje k Tereziji Spigo, Gradišče št. 7 neki Jakob Podpečan, ki je dejal, da je zastopnik lista »Blatt für Alle«. Najel si je pri Tereziji Spigo mesečno sobo in se zmenil, da bo plačeval na mesec za hrano in stanovanje 80 kron. Ker pa ni nič plačal in se sploh sumljivo vedel, ga je včeraj zvečer njegova gospodarica pozvala, da jej da kaj predplačila, na kar je Podpečan prinesel iz žepa bankovec za 10 kron, češ, da plača za sedaj tri gld. in da mu naj da Spigo 2 gld. nazaj. Ko je Terezija Spigo položila na mizo 2 gld. in hotela vzeti bankovec, zgrabil je Podpečan bankovec in golinarja, zbežal k oknu in skočil iz prvega nadstropja na dvorišče. Skočil je tako dobro, da še padel ni in je takoj stekel naprej po Erjavčevi cesti proti Rožniku. Terezija Spigo je letela za njim, pa ga ni mogla dohiti. Tudi policaj je šel za njim, pa ga ni dobil.

Nesreča pri nemški predstavi. V sredo zvečer se je pri nemški predstavi »Trubadurja« v deželnem gledališču pripetila nesreča. Pevce Lerchenfeld je z mečem sunil igralca Karola Viktorja v čelo in mu predril žilo, da se mu je kri vlila po obrazu. Poklicali so zdravnika, ki mu je rano izpral in ustavil kri, na kar se je predstava nadaljevala.

Na današnjem vojaškem naboru za mesto Ljubljano je bilo 41 fantov potrjenih v vojske. Na nabor jih je prišlo 134.

Pretep radi litra. Danes po noči so se na Tržaški cesti pred Terpinčovo hišo sprli in stekli hlapca Alojz Petrič in Franc Gorenc in tesar Viktor Gregorc. Petrič udaril je Gregorca s kamnom po glavi in ga znatno poškodoval. Policaj je pretepu naredil konec s tem, da je pretepače aretirali. Preprij je nastal, ker Gregorc ni hotel plačati liter piva, katerega je bil zaigral pri balincanju.

Glavni nabor za Ljubljano se je danes pričel v »Mestnem domu«. Na nabor pridejo danes zunanji mladeniči, jutri pa domači.

Opeharjena »Mestna hranilnica«. Meseca februarja letos prišel je v Plantanovo notarijsko pisarno neki človek, ki je dejal, da je Val. Škerjanc, posestnik na Selu pri Rudniku, in je prosil, da bi se mu izposlovalo pri mestni hranilnici 1000 kron posojila. Preskrbel je vse potrebne listine in res dobil naproseno posojilo, katero se mu je 2. t. m. izplačalo. Po izplačilu pa je prišel »švindel« na dan. Vse poizvedbe po sleparju so bile brezuspešne. Danes pa se je slepar sam zglašil, češ, da ga je vest pekla in da je šel k spovedi, kjer so mu dejali, naj nese denar nazaj, kar je tudi storil. Prinesel je seboj še 880 kron. Dotičnik je Ivan Zlobec, posestnik Orle št. 14. Na vse zgodaj je prišel na magistrat in hodil po poslopju okoli ter iskal zaporov. Ko je povedal, kaj ima na vesti, ga je policija pridržala in zaprla.

Pevsko društvo »Zvon« priredi v nedeljo dne 22. t. m. ob 10. dop. v Steletovi gostilni na sv. Petra cesti št. 76, svoj občni zbor.

Na Vestfalsko. Danes ponoči odpotovalo je 116 hrvaških delavcev na Vestfalsko.

Občni zbor bralnega društva v Vodmatu vršil se je včeraj popoldan ob 2. uri. Otvoril ga je in vodil predsednik društva g. Ljudevit Klun, kateri je pojasnjeval razvoj društva in koristi izobraževalnih društev za

ljudstvo sploh. Iz tajnikovega poročila bilo je razvidno delovanje društva v minolem letu. Društvo je imelo 7 predavanj, 3 zabavne večere, 2 dramatični predstavi, ter ima svoj mešan pevski zbor, sedaj snuje tamburaški zbor in ima knjižnico s 350 knjigami. Članov ima do sedaj 73. Društvo pristopilo je k »Slov. kršč. soc. zvezi«. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imelo društvo od dneva ustanovitve do konca minolega leta dohodkov 202 K 50 v., stroškov 211 K 90 v. Ker društveno delovanje postaja vedno razsežnejše in delo narašča, predlagal je predsednik, da se odbor pomnoži za 3 odbornike, ter so bili v odbor voljeni soglasno: za predsednika Ljudevit Klun, podpredsednik Iv. Svetek, tajnik Iv. Kranjc, blagajnik Jož. Erbežnik, blagajnikov namestnik Jak. Zorič, knjižničar Iv. Vrhovnik, arhivar And. Urbar, gospodar Ferd. Keber, za nadzorstvo Iv. Tejkal in M. Maček.

Izgubljeno. Na poti od Marije Terezije cesti, po Bleiweisovi in po Franca Jožefa cesti do deželnega gledališča je bila izgubljena zlata ženska ura s monogramom M. P. Zaprli so brezposelnega pekovaškega pomočnika Ivana Hinka iz Stražišča, občina Mokronog, ker je uganjal nenravnosti z dečki.

Mater pretepel. Delavec Mihael Vojska, stanujoč Bohoričeve ulice št. 25, je včeraj zvečer v pijanosti doma na stanovanju svojo mater neusmiljeno pretepal z metliščem in jej prizadjal na glavi več ran. Policija ga je zaradi tega zaprla.

Književnost in umetnost.

*** Hrvatska straža** za krščansku prosvjeto. Časopis namenjen nauci i književnosti. Izlazi svakoga trećega meseca. Cijena: 5 kruna na godinu. Sveučilištarci i giaci viših razreda plaćaju 3 kruna. Godina I. Svezak I. Urednik: Dr. Ante Alfirović. Odgovorni urednik: O. St. Dujmović. Krk. Tisak in naklada tiskare »Kurykta«. 1903.

Izšla je torej prva številka znanstvenofilozofičnega lista »Hrvatska straža«. Mi jo, kakor smo že rekli, srčno pozdravljamo. Tudi na Hrvatskem se zajeda liberalizem vse bolj zlasti v inteligenco in zadnji čas je, da se postavi proti njemu močna straža. Hrvatski narod ima še vero, toda v javnosti, v politiki, znanosti, umetnosti tudi v Hrvatih ne puščajo več pristojnega mesta verskim načelom. Tu treba reakcije! In to nalogo, dvigati visoko krščanski prapor, boriti se za krščanske ideje, izvojevati javno veljavo religiji — to nalogo ima pred vsem »Hrvatska straža«. Seveda, ker je vir temu zlu malomiselnost, zato bo »Hrvatska straža« tudi izkušala vzbuditi zanimanje in zmisel za pravo filozofijo.

»Hrvatska straža« je list za inteligenco in kliče na delo inteligenco. Biskup dr. Mahnič sam pozivlja zlasti vse katoliške lajike, naj resno premislijo svojo »veličanstveno zadačo« in naj se zedinijo z duhovščino na delo za sveto stvar. Lajiki so se v vseh časih borili skupno s hierarhijo zoper sovražnike krščanstva, od Hermesa, Atenagora, Klementa aleks. pa do de Maistra, Chateaubrianda, Montalemberta, O'Connella. A naš čas je celo tak, da brez pomoči svetovnih naobraženih mož skoraj ni mogoče popolnoma preosnovati moderne družbe v duhu krščanskih načel.

V uvodnem članku I. zvezka urednik tolmači program »H. S.«. Drugi članek je škofa dr. Mahniča: »Zvanje katolič kih svetovnika v naše doba«. V tretjem članku L. Dostal S. J. razlaga »zadačo krščanske filozofije v XX. veku«. P. Horman S. J. tolmači »liberalizem in liberalni katolicizem« iz zgodovinskega razvoja. Urednik dr. A. Alfirović je napisal članek o »cerkvi in rodoljubju«. Pod naslovom »Za istinom« piše Dr. A. M. apologetična pisma mlademu prijatelju. Dalje obsega I. zvezek kritiko Kranjčevićevih pesmi, razne paberke in drobtine. Nekaj posebnih je v »Hrvatski straži« »slovensko pismo« dr. J. A. N. Ev. Kreka. V njem dr. Krek v slovenskem jeziku tolmači Hrvatoma vodilne ideje katoliško-ljudske gibanja med Slovenci!

Vsebinska I. zvezka je torej zares raznovrstna, članki so temeljiti in aktualni. Zato ne dvomimo, da bodo tudi Hrvatje z veseljem pozdravili »Hrvatsko Stražo«, kakor jo z veseljem pozdravljamo mi Slovenci!

Makedonija.

Šerif Arnavtović — obtožen veleizdaje. V Travniku v Bosni se je začela obravnavati proti šerifu Arnavtoviću zaradi veleizdaje. Arnavtović je najgorečnejši mohamedanski bojovnik proti bosenski vladi. Postavil se je na srbsko narodno stališče in hoče, da se naj vsi Srbi pravoslavne in mohamedanske vere, združijo, kajti Bosna se more po njegovih mislih rešiti samo s srbsko idejo. Te nazore je Arnavtović razširjal z največjo gorečnostjo, in

vlada mu je bila zaradi tega kmalu za petami. Ko je prišel v Mostar, ga je ljudstvo navdušeno sprejelo, a vlada ga je za pet mesecev internirala v njegovi rojstni vasi. A ljudje so hodili v trumah k njemu v oddaljeno gorsko vas in so poslušali njegove govore. Neko noč so mu pa nasprotniki zapalili streho nad glavo. Ko je prišel zopet v Mostar, ga je vlada poklicala v Travnik. Tam so ga aretirali in držali sedem mesecev v preiskovalnem zaporu. Zdaj se je začela proti njemu pravda zaradi veleizdajstva. Očita se mu med drugim, da je iz Srbije v okupirane dežele pripeljal 50.000 pušk.

Bolgarija in dogodki na Balkanu. Razne vznemirljive vesti, ki so dohajale iz Sofije, češ, da se Bolgarija resno pripravlja na izredne dogodke na Balkanu in mobilizira svojo armado, so napotile vse interesovane vlade, da so se po svojih stalnih ali specialnih zastopnikih prepričale na licu mesta, koliko je resnice na teh govoricah. Zastopniki in vohuni so poizvedeli, da na teh govoricah ni nič resnice in da vlada ni hotela dovoliti niti 5 milijonov frankov, ki jih je slednjič zahteval vojni minister Paprikov v vojne namene. Iz tega razloga in da ustreže zahtevam Rusije, bo minister-ski predsednik Danew začasno sam prevzel portfelj vojnega ministra in tako poskrbel, da ostane Bolgarija, če se ne pojavijo kaki izredni dogodki, tudi v bodoče popolno nepriljubljena za slučaj vojske. S tem v zvezi je tudi dejstvo, da vlada vkljub razsodbi višjega sodišča ne dovoli povrnitev Jankovu Concevu in drugim k njih rodbinam.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Podoknica in nje tragični nasledek. Dne 26. decembra min. leta napravili so fantje nekaterim domačim dekletom za god podoknico, za kar so prejeli dario v denarjih. Pri razdelitvi darila sprla sta se fanta Janez in Tone Glavan zaradi 30 vinarjev in ta preprij je končal s tem, da je došli brat Toneta, France Glavan, poravnal diferenco 30 vinarjev. Pozneje je pa France Glavan zopet izzval Janeza ter ga dvakrat s cepinom tako udaril, da se je Janez Glavan zgrudil na tla. Obdolženec France Glavan z vsoto trdovratnostjo taji to dejanje, a vse zaslisane priče njegovo krivdo tako odločno potrjuje, da sodišče ni imelo povoda, priti do kakšnega drugega prepričanja, in ga je na sedem mesecev težke ječe obsodilo. — Odslovljen ženin. Tapetarski pomočnik Karol Jeranič je imel dalj časa znanje z Ivano Černe; zaradi nje je popustil vojaško službo, kjer je že avanziral do četovodje. Kako se je pa začudil Jeranič, ko je zvedel, da misli Ivana drugega fanta v zakon vzeti, ker se ji je povedalo, da je ta delo-mržeč in pijaci udan. Zvečer po novem letu jo je vprašal pod njenim oknom, če bo res »ofeta«; pričel ji je groziti, da bo zanj in za njega zadnji večer. Zvečer 9. januvarija je Jeranič skočil za Ivano Černe ter jo je z gnojnimi vilami tako močno sunil, da je padla čez hišni prag, a k sreči jo je zadel le v zvitek prepasanih kril. Na materin klic sune še njo v levo zgornje stegno in na to zbeži Jeranič. Obsojen je bil na eno leto težke ječe. — Tatvica. Ana Mrežar, natakarka v Suhemdolu, je bila že večkrat radi tatvine prav občutno kaznovana. Na vernih duš dan je Frančiški Zeleznik v Ljubljani, pri kateri je stanovala, vzela zlato uro z verižico, zlat prstan in 12 kron gotovine, potem pa izginila iz Ljubljane. Zasedili so jo še le kasneje v Mariboru v Baumannovem hotelu, kjer si je prislužila okoli 180 kron. Ana Mrežar ne taji tatvine. Sodni dvor jo je obsodil na osem mesecev težke ječe. — Kaznovana laž. Orožniška patrolja iz Dol. Logatca je zasledovala znane siloviteža Janeza Miklavčiča, ker je ta v Cestah v Kavčičevi gostilni ukradl nekemu gostu petdesetak. Pri zasledovanju tatu vprašala sta orožnika posestnika Janeza Pivka iz Travnegavra, je-li on kaj videl Miklavčiča. Na Pivkov odgovor, da ga ni videl, se je konečno na pritisk orožnikov le udal, da je bil koj po tatvini v njegovi hiši. Pivk se je pri obravnavi zagovarjal, da je le iz strahu pred Miklavčičem zamolčal resnico. Sodni dvor ga je na 30 kron denarne globe obsodil. — Prijeta tat. Trgovec gospod Jesenko na starem trgu zasadi je delavca Ljuzeta Boriška iz Dol. loga, ko je ravno pobasal pred prodajalno viseče hlače, a bil še pravočasno od policijskega stražnika prijet, kateremu se je nalogal, da se piše Matetž Rovav. Poizvedbe so dognale, da je lansko leto vzel litjaskemu cerkveniku uro budilko, Antonu Vodušeku na Vidergi pa par škornj. Sodišče ga je obsodilo na šest mesecev težke ječe.

Ženska obsojena na smrt. Pred graškimi porotniki je bila v smrt na vislice obsojena posestnica Neža Knoper, ker je zastupila svojega moža, ki je vsled zastrupljenja umrl.

Oproščen je bil predvčerajšnjim pred tukajšnjim okrajnim sodiščem gospod Šefer,

ki je bil tožen, da je zakrivil v lekarni Piccolijevi pomeverjenje. Dokazati se mu ni moglo nobenega pomeverjenja, radi tega ga je sodnik oprostil.

Razne stvari.

Najnovejša od rasnih strani

Čudno motenje benefične predstave. Neka igralka v Dunajskem Novem mestu je predvčerajšnjim imela benefi-co. Na večer predstave je prišel v gledališče solicator nekega odveta in je zarubil blagajno po naročilu neke šivilje, kateri je bila beneficijantinja dolžna 327 kron. — Tatvina v cerkvi sv. Stefana. V cerkvi sv. Stefana na Dunaju je bilo včeraj raz Marijine podobe, dar cesarice Eleonore, ukradenih za 20.000 K juvelov in drugih dragocenosti. — Pobjoj mejvojaki in kmeti. Iz Belgrada poročajo: Na cesti mej Kragujevacem in Milanovacem so kmetje zaneli ogenj v času, ko je oddelek vojakov transportiral smodnik. Ker na poziv častnikov kmetje niso hoteli pogasiti ognja, so vojaki prišli za orožje in ubili dva kmeta, nekaj jih ranili. Izmej vojakov je eden težko ranjen. — Trgovina s sužnji obstoji še v Benadiru glasom poročil iz Adena. — Vsakoletni dopust poštinih uradnikov se skrajša pri raznih kategorijah za štiri do 14 dni. — Umor in samomor na Dunaju. V Donavi sta se utopila 38letni Frid. Gmeiner in njegova ljubimka 26letna omožena Adolfini Zeug. 20letni Karol Prieger je pa ustrelil 23letno kuharico Frančiško Duschl in nato sam sebe. — Soprog Waldeck-Rousseau-a pri usmiljenkah. Soproga bivšega franc. ministerskega predsednika se rdi neke bolezni nahaja v zavodu Avguštnik. Framasoni so radi tega vsi iz sebe. — Protestantska diakonisa samomorilka. V Potsdamu sta se usmrtila z opijem medicince Gissenberger in diakonisa Klein, o kateri ni nihče mislil, da je z njim v intimni zvezi. — Stavka stavcev v Rimu še ni končana. Posestniki tiskarn zahtevajo, da stavci stopijo brez-pogojno v delo. Pripravlja se radi tega generalna stavka. — Osleparjeni juvelir. V Petrogradu se je pred prodajal-nico nekega juvelirja pripeljala v dvorni kočiji elegantna dama, ki je zahtevala naj se ji izroče za neko nadvojvodinjo dragoceni okrasni. Juvelir ji je zaupal, ker je videl pred seboj dvorno kočijo in ji dal zahtevano. Sedaj se je izkazalo, da je bila kočija le ponarejena in da je juvelir postal žrtev premetene sleparice. — Henrik Ibsen je tako bolan, da nima nič več moči. — Velik finančni škandal imajo v Parizu. Odlični gospodje so falsificirali ustanovno listo družbe za zgradbo suškega prekopa, da tako oškodujejo dediče pravega ustanovitelja inženirja Negrelli Moldebe. Dediči inženirjevi zahtevajo sedaj 170 milijonov frankov odškodnine. — Stavke. V Felegykaza na Ogrskem stavkajo zidarji, v Velikem Varadinu stavkajo ključavničarji, krojači in zidarji. — Srednješolci stavkajo v Bologni, ker niso zadovoljni s reformami, katere namerava uvesti minister Nasi. Tudi po drugih laških mestih so priredili srednješolci demonstracije po cesti. — Na potu do vešal zblaznel je v Olomucu na smrt obsojeni morilec Sentencik. Oddali so ga v blaznico.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Jakob Koritnik, župnik na Blokah mesto venca na grob dragega sošolca Avg. Turka 10 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Stolni kaplani dar botrov gospé Fr. T. in g. K. V. pri krstu dne 19. t. m. 7 K. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Kranjska gora, 20. marca. Sramota liberalnim izdajalcem. Vse, kar slovensko čuti, naj se združi zoper liberalno izdajstvo. — Kranjskogorski narodnjaki.

Gorica, 20. marca. Danes popoldne so tu pokopali c. kr. notarja g. Josipa Kavčiča, ki je umrl v sredo v 84 letu svoje starosti.

Dunaj, 20. marca. (C. B.) Zbornica nadaljuje prvo branje pogodbenih predlog.

Dunaj, 20. marca. Poslanec dr. Baernreither je odložil mandat v pogodbenem odseku, ker je določen za načelnika carinskega odseka.

Dunaj, 20. marca. Poslanec Fort je izstopil iz parlamentarne komisije mladočeskega kluba ter odložil tudi mandate v vseh odsekih razun soc.

politiškega, kjer ima poročilo o za-
varovanju zasebnih uradnikov. Po
poročilu v plenumu zbornice odloži
tudi ta mandat.

Dunaj, 20. marca. Novoizvoljenemu
poslancu dr. Baxa so že pri izvolitvi
zarubili dnevnine za znesek 1500 gld.

Dunaj, 20. marca. Zaslužnim umr-
lim parlamentarcem Hohenwartu, Riegru,
Kaizlu, Taaffeju, Hausnerju in Beeru
postavijo v parlamentu spomenike.

Budimpešta, 20. marca. Uradniške
kavcije se odpravijo in 6 mil. kron se
vrne uradnikom.

Lipsko, 20. marca. Vsled mani-
festa saškega kralja je princezinja Lu-
jiza tako razburjena, da je obolela. Po-
sebnega manifesta proti kraljevi izjavi
ne izda. Princezinja se je poskusila
usmrtiti.

Rim, 20. marca. Poslanci Cicotti,
Bissolati in Trasati so zbornici predložili
predlog, naj se premožnejši poslanci,
ako neopravičeno izostanejo od sej, ka-
znujejo z denarno globo, ki se naj potem
razdeli mej manj premožne poslance.

Carigrad, 20. marca. Tu se čuje,
da je Srbija odklonila bolgarsko po-
nudbo, da bi Srbija in Bolgarija v ma-
kedonski zadevi skupno postopali, pač
pa se potrjuje vest o turško-grški
zvezi.

Carigrad, 20. marca. Položaj v Al-
baniji je postal izredno kritičen. Vče-
rajšnji izredni ministerski svet se je pe-
čal izključno s koraki proti Albancem.

Carigrad, 20. marca. V Albaniji
je kritičen položaj. Glavna sedeža al-
banske opozicije sta Ipek in Diakova.

Petrograd, 20. marca. Kmetje
oblegajo židovsko prebivalstvo mesta
Pussary na Dnjestrju. Vzrok razbur-
jenju je, da je zginil nek deček, kate-
rega so stariši poslali k nekemu židov-
skemu trgovcu. Sedaj so našli dečka v
trgovčevem vrtu mrtvega in z 18 ra-
nami. Prebivalstvo sumi ritualni umor.

Madrid, 20. marca. Zdravje špan-
skega kralja Alfonza je jako kritično.
Kralj mora za dalje časa zapustiti Ma-
drid in poiskati zanj ugodnejšega pod-
nebja.

Pariz, 20. marca. Poslanska zbor-
nica je v sredo zvečer ob 10. uri s
300 glasovi proti 257 brez nadrobne
debate vsprejela predlog komisije, da
se odreče avtorizacija vsem
redovom, ki poučujejo in vz-
gajajo mladino. Obenem je bil
izročen komisiji predlog, naj se te
kongregacije razpuste tekom šestih
mesecev. Proti vladi je glasovalo 25
vladinovcev, mej temi trije bivši mi-
nistri. Ostale kongregacije pridejo na
vrsto v ponedeljek.

Umrli so:

18. marca, Ivan Tanko, žičarjev sin, 10 dni, Ve-
like colnarske ulice 8, življenske slabosti.

V hiralnici:

17. marca, Marija Korenčič, kuharica, 54 let,
Tumor cerebri.

Vetroški bolnišnici:

17. marca, Antonija Kliš, črevljarska hči, 9 mes.,
Tubercul. Meningitis basilaris. — Angela Curk, čuva-
jeva hči, 3 leta, Morbilli. Gangraena vulvae.

18. marca. Karol Dejak, knjigovezov sin, 4 mes.,
Meningitis.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 746,0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra, v mm.	Tempe- ratura po Čelsiju	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
18.	9. zveč.	736,8	7,0	sl. slab.	jasno	
19.	7. jut.	740,5	4,0	sl. jug	oblačno	0,0
	2. popol.	742,5	11,7	sr. vzsvzh.	jasno	
19.	9. zveč.	745,3	5,0	sl. jzab.	jasno	
20.	7. jut.	747,9	0,3	sl. svzh.	pol. obl.	0,0
	2. popol.	746,5	12,9	sr. jzab.	jasno	

Srednja temperatura srede 8,5°, norm. 4,0.
Srednja temperatura četrtka 6,9°, normale, 4,2.

Dunajska borza

dné 20. marca.

Skupni državni dolg v notah	100,70
Skupni državni dolg v srebru	100,65
Avstrijska zlata renta 4%	121,50
Avstrijska krona renta 4%	101,15
Ogerska zlata renta 4%	121,30
Ogerska krona renta 4%	99,50
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	15,99
Kreditne delnice, 160 gld.	690,—
London vista	233,—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117,10
20 mark	23,42
20 frankov (napoleonidor)	19,08
Italijanski bankovci	95,40
C. kr. cekini	11,31

Žitne cene

dné 20. marca 1903.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7,47 do 7,48
Rž za spomlad	6,91 „ 7,92
Oves za pomlad	6,28 „ 6,29

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7,48 do 7,49
Pšenica za maj	7,88 „ 7,39
Pšenica za oktober	7,42 „ 7,43
Rž za april	6,66 „ 6,67
Rž za oktober	6,41 „ 6,42
Oves za april	6,02 „ 6,13
Koruzza za maj	6,14 „ 6,15
Koruzza za julij	6,21 „ 6,22

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 7,80 do 8,45
južne železnice	7,60 „ 7,90
Rž	6,90 „ 7,15
Ječmen	6,40 „ 7,40
ob Tisi	6,40 „ 7,75
Koruzza ogrska	6,55 „ 7,—
Cinkvant	7,20 „ 7,50
Oves srednji	6,40 „ 6,60
Fižol	6,75 „ 13,75

„SLOVENEČ“

se prodaja

doslej v naslednjih ljubljanskih
tobakarnah:

Blaž N., Dunajska cesta 12.

Brus Maks, Pred škofijo 12

Dolenc Helena, Južni kolodvor.

Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.

Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.

Tonich Ivana, Florijanske ulice 1.

Vrhovec Ivan, Sv. Petra cesta 52

Mala

špecerijska trgovina

v Ljubljani 332 3—2

z lepim prometom in celo opravo se
radi rodbinskih razmer takoj odda.

Vprašati je pri Ivanu Jebačinu.

Vabilo

na

III. redni občni zbor

hranilnice in posojilnice

za Planino in Studeno v Planini,

registr. sadruga s neomejeno zavestjo,

kateri se bo vrtil

v nedeljo, dné 29. marca 1903

ob 11. uri dopoldne

v prostorih gospoda načelnika.

Dnevni red:

1. Odobritev računov za l. 1902.
2. Volitev načelstva, rač. pregledovalca in
namestnika.
3. Slučajnosti.

361 1—1

Načelstvo.

Za Marijin mesec maj in
praznike Matere Božje pri-
poročamo

Janez Pogačnik:

Dvanajst Marijinih pesmij

za mešan zbor.

Cena partituri 50 kr., posameznim
glasovom 10 kr.

Katol. Tiskarna v Ljubljani.

Dobro izurjena in polteta

kuharica

želi službe v pošteni rodbini ali v župnišču.

Več se poizvê pri upravnistvu „Slo-

venca“.

358 2—2

Važno za gospode!

Novo!

Novo!

Vljudno naznanjam, da sem v 1. nadstropju svoje trgovine

Pred škofijo števil. 1

otvoril

posebni oddelek za vsakovrstno
sukneno blago

ter sem se potrudil, svoje skladišče dopolniti s najnovejšim,
najmodernejšim tu- in inozemskim blagom od najfinjše do
najceneje vrste, tako da sem v prijetnem položaju ustreči
vsem zahtevam.

Poskusite enkrat, ako kaj potrebujete, s mojim vsako-
vrstnim suknenim blagom in pre-
pričali se bode, da Vas bode zadovoljila moja velika izbira,
kakor tudi kakovost in cene kar najbolje.

K prijaznemu ogledu vabi najljubše

J. Grobelnik, Ljubljana.

Blago iz lanske sezije 20% in sukneni ostanki 30% ceneje.

305 10—4

Vzorci na deželo zastoj.

Priporočilo!

Umetni in trgovski vrtnar **Alojzij Korsika**
v Ljubljani

priporoča svojo bogato **semensko zalogo**, katere je edina na Kranjskem, strokovno urejena semenska trgovina,
ter ima vsa **krmska, zelenjadna in ovotlična semena**, prava in dobro kafilna, za katero kakovost jamčim,
nadalje imam mnogovrstne **ovetlice v loncih**, sveže in suhe **palme**. Izdelujem tudi sveže in suhe **vence**
in **šopke** z trakovi in napisi in vse sploh v mojo stroko spadajoče predmete po najnižjih cenah. — Ilustrovani
cenik za l. 1903 se dobi brezplačno.

Za obilno naročbo se priporoča

z odličnim spoštovanjem

240 10—9

Alojzij Korsika.

Največja
zaloga oblek
za
gospe in deklice,
gospode in dečke.

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernove ulice 9,

svojim p. n. cenjenim odjemalcem uljudno naznanjata, da so

mične spomladanske novosti

v velikej izberi v zalogi.

262 12—5

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri šrebanjih, pri izkrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„**M E R C U R**“
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor
je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnin.

134 174